

Angelika Sobańska

Uroczystości na placu przy ulicy Bolesława Prusa

Przegląd Pruszkowski nr 1, 42-43

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Uroczystości na placu przy ulicy Bolesława Prusa

Obchody 75 rocznicy likwidacji getta pruszkowskiego miały miejsce, oprócz spotkania w Gimnazjum nr 4, także na placu, na którym przed II wojną światową mieściły się najważniejsze budynki żydowskie, czyli bożnica i mykwa. Wejście na ten teren znajduje się na ulicy Bolesława Prusa, pomiędzy kamienicami nr 38 i 40.

Początek obchodów był zaplanowany na 13:00, ale już od godz. 11:00 grupa harcerzy pomagała w przygotowywaniu terenu. Nie ma tu żadnej tablicy ani pomnika, które przypominałoby tak ważne miejsce dla licznej społeczności żydowskiej, mieszkającej w naszym mieście. Organizatorzy starali się wprowadzić na ten teren jakieś charakterystyczne elementy, które nawiązywałyby do tradycji. Jednym z nich był prostokątny zarys bożnicy oraz znajdującej się w nim menory, czyli żydowskiego świecznika. Obok ułożonych już wcześniej kamieni harcerze stawiali znicze, które miały przypominać kształt budynku. Drugim elementem symbolicznego upamiętnienia był cmentarzyk dzieci żydowskich, które uczęszczały na lekcje religii mojżeszowej do szkoły powszechnej im. Tadeusza Kościuszki. Cmentarzyk miał równocześnie symbolizować klasę szkolną. Przed obchodami, harcerze obok kamieni oraz dołków umieścili tabliczki z danymi dzieci, które wówczas żyły, zapalili znicze. Tabliczki te przynieśli uczniowie z gimnazjum im. Jana Pawła II (nr 4), gdzie odbywała się akademie (zostały one sporządzone na podstawie znalezionej w 2007 roku dziennika lekcji religii wyznania mojżeszowego). Przy wejściu na plac dwie

harcerki rozdawały wchodzącym gościom przygotowane materiały. Były to: lista ofiar części pruszkowskich Żydów, którzy zostali zamordowani przez hitlerowców oraz Dziennik lekcji religii mojszowej, a więc spis 86 dzieci żydowskich.

Wraz z młodzieżą przybyli także organizatorzy, zaproszeni goście oraz mieszkańcy. Współorganizatorem tej smutnej rocznicy była Książnica Pruszkowska – reprezentował ją pan dyrektor Grzegorz Zegadło, gimnazjum nr 4, byli więc nauczyciele z panią dyrektorką Ewą Nowacką, nie zabrakło pana Mariana Skwary.

Wśród gości specjalnych byli proboszcz parafii pw. św. Kazimierza, ksiądz Marian Mikołajczak, naczelny rabin Górnego Śląska Yehoshua Ellis, starosta powiatu pruszkowskiego pan Maksym Gołoś, wiceprezydent Pruszkowa pan Andrzej Kurzela. Po krótkich przemówieniach i modlitwach obecni postawili zapalone znicze.

Po zakończeniu uroczystości harcerze pomogli uporządkować znicze – następnego dnia rozebrali cmentarzyk.